

rende læsning og vil for mange give en kulturhistorisk baggrund for de ofte afbildede malerier. Da bogen uden tvivl også vil kunne finde anvendelse i undervisningen, ville det have været bekvemt med nogle registre, ligesom en hel del læsere ville have været interesseret i angivelser af, hvor originalerne findes. Det ville sikkert også have lønnet sig at gennemgå lokalmuseerne for at finde motiver fra købstæderne, der er meget dårligt repræsenteret. *Vagn Dybdahl*

Ernst Mentze: P. S. Krøyer. (Schønbergske, 1969). 266 s.

Det har ikke manglet på artikler om Krøyer, kapitler om ham i bøger, offentliggjorte breve og erindringer m. m. En større sammenhængende bog foreligger først med denne. Ernst Mentze udgav for nogle år siden en bog om »Skagens guldalder«, og biografien af Krøyer er for så vidt en udbygning af afsnit deri. Generelt må det siges om bogen, at den hverken når det gælder personskildringen, miljøtegningen eller den kunstneriske analyse fører vor viden længere frem. Det er en god folkebiblioteksbog beregnet for den læser, der for første gang vil have lidt fyldigere besked om Krøyers liv og arbejde. Hvis man ønsker noget mere, slår den ikke til; det er åbenbart, at i det kunstteoretiske er det kun generelle og lidet dybtgående udsagn, der fremsættes, og både i det biografiske og det miljøtegnende holder forfatteren sig stort set til en række kendsgerninger, som ikke kombineres. Udstyrsmæssigt er det en nydelig, men ikke overdådig bog. *Vagn Dybdahl*

A. N. Hvidt (udg.): Lærebog om fæstningsanlægene i Danmark 1911. (Zac, 1969). 51 s.

Tidligere er her i tidsskriftet omtalt et par genudgivelser af skrifter om Københavns landbefæstning («Kort beskrivelse af de nye befæstningsanlæg ved København» og H. Frobenius: Københavns nye befæstningsanlæg); samme forlag har nu udsendt ovenstående i maskinskrevet og offsettrykt udgave. Bogen blev udgivet i 1911 som fortrolig lærebog for Officersskolens elever og henvender sig derfor ikke til egentlige specialister i fæstningsbyggeri; den skulle give en almen oversigt for officerer af alle våbenarter. Udgiveren, der tidligere har skrevet om fæstningens historie i Glostrupbogen 1965 og Lyngbybogen 1962, giver som indledning et lille leksikon over de anvendte fagudtryk og en kort oversigt over fæstningsarbejderne under 1. verdenskrig. Selve lærebogen giver et godt indtryk af fæstningens bygningsværker, bestyknings og deres påtænkte funktioner. I det hele et nyttigt kildeskrift, som hidtil kun har været lidet kendt.

Vagn Dybdahl

Poul Koch, P. G. Lindhardt og Roar Skovmand (red.): Hal Koch og hans virke. (Gyldendal, 1969). 176 s.

Bogen er af type som de mange biografiske bøger om politikere, hvor en kreds af nærmere eller fjernere venner beretter om vennens indsats på forskellige områder. Bogen om Hal Koch vil få en høj plads i denne genre: der er både en sober og nøgtern vurdering af hans arbejde og gode bidrag til personkarakteristikken.

P. G. Lindhardt skriver fyldigt om den kirkehistoriske og historiske forskning, hvor Kochs indsats gennemgås kronologisk med belysning af såvel metode som resultater. Det hele ses bestandig i forhold til forskningen forud for Hal Koch. Væsentligt nyt kommer også frem i Roar Skovmands afsnit om Krogerup og i to bidrag om universitetsgerningen (K. E. Bugge om opbygningen af Kirkehistorisk Institut og en samtale mellem elever om Koch som lærer); det samme er tilfældet i Erik W. Nielsens artikel »U-landshjælp og ydre mission«, der behandler Hal Kochs store interesseområde i de sidste leveår.

Ud over disse bidrag er der andre, som ikke i samme grad fremlægger nye oplysninger. Vilhelm Nielsen, der var rejsesekretær i Ungdomssamvirket, giver et udmærket billede af arbejdsvilkårene; men selv om der, når det gælder begivenhedsforløbet, føjes nyt til på enkelte punkter i forhold til Henning Poulsens og Henrik Nissens »På dansk friheds grund«, er det dog ikke meget. Mogens Fog fortæller om et møde i Shellhuset under besættelsen; men det meste gengiver et referat, som Hal Koch selv offentliggjorde allerede i 1948. Henning Poulsen giver en oversigt over Kochs kritik af retsoppgøret, som den kom til udtryk i artikler og bøger. Endelig skriver Henning Friis om indsatsen i ungdomskommissionen 1945-52, men holder sig dog til generelle karakteristiker.

Vagn Dybdahl

Jens Otto Krag: Ung mand fra trediveårerne. (Gyldendal, 1969). 206 s.

Jens Otto Krag har tidligere som skribent dokumenteret sine evner for hi-

storisk fremstilling. Det er bl. a. tilfældet i de store biografiske skildringer i »Hans Hedtoft. Liv og virke« (1955), »Bogen om H. C. Hansen« (1960) og i behandlingen af Buhl i »Fra folket de korn« (1962). Det er samme teknik, der er anvendt i erindringerne, hvor næsten alle personlige oplevelser samtidig er bidrag til en tids karakteristik, og er de ikke det, så er de til gengæld sat i en ramme af en almindelig tidskarakteristik.

Politisk historie på landsplan er der kun lidt af i bogen, der standser i 1945. Der er en del ukendt stof om Socialdemokratiets socialiseringsudvalg fra 1944 og om tilblivelsen af »Fremtidens Danmark« i 1945; det er her, at Krag træder ind og begynder at betyde noget i partiets arbejde. Han havde ikke fulgt nogen normal partikarriere. Ganske vist havde der været et medlemskab i DSU et års tid i Randers og siden som student og ung kandidat et liv i socialistiske kredse (om arbejdet i Socialdemokratiske Studenter siges der mærkelig nok ikke noget), et studenterjob i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd samt lærergerning i AOF-studiekredse; men i partiorganisationerne havde Krag ikke nogen position. Disse omstændigheder er det sikkert værd at fastholde, ikke mindst fordi det ofte drøftes, hvor vanskeligt det kan være at nå frem uden at passere gennem alle led i partihierarkiet.

Hvad havde Jens Otto Krag da foretaget sig indtil 1945? I det meste det samme som andre vågne studenter; men med en overvægt af privatekonomiske problemer, som en hel del gik fri for. Bogen starter med en knap, men levende skildring af barndomshjemmet i Randers, hvor faderen havde en mindre forretning. Efter et stykke om gymnasietiden følger derefter hovedafsnittet, der be-